

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2018

aruandeaasta lõpp: 31.12.2018

ärinimi: Enefit Kaevandused AS

registrikood: 10032389

adress: Jaama tn 10

Jõhvi linn

Jõhvi vald

Ida-Viru maakond

41533

e-posti aadress: kaevandused@energia.ee

veebilehe aadress: www.energia.ee/kaevandused

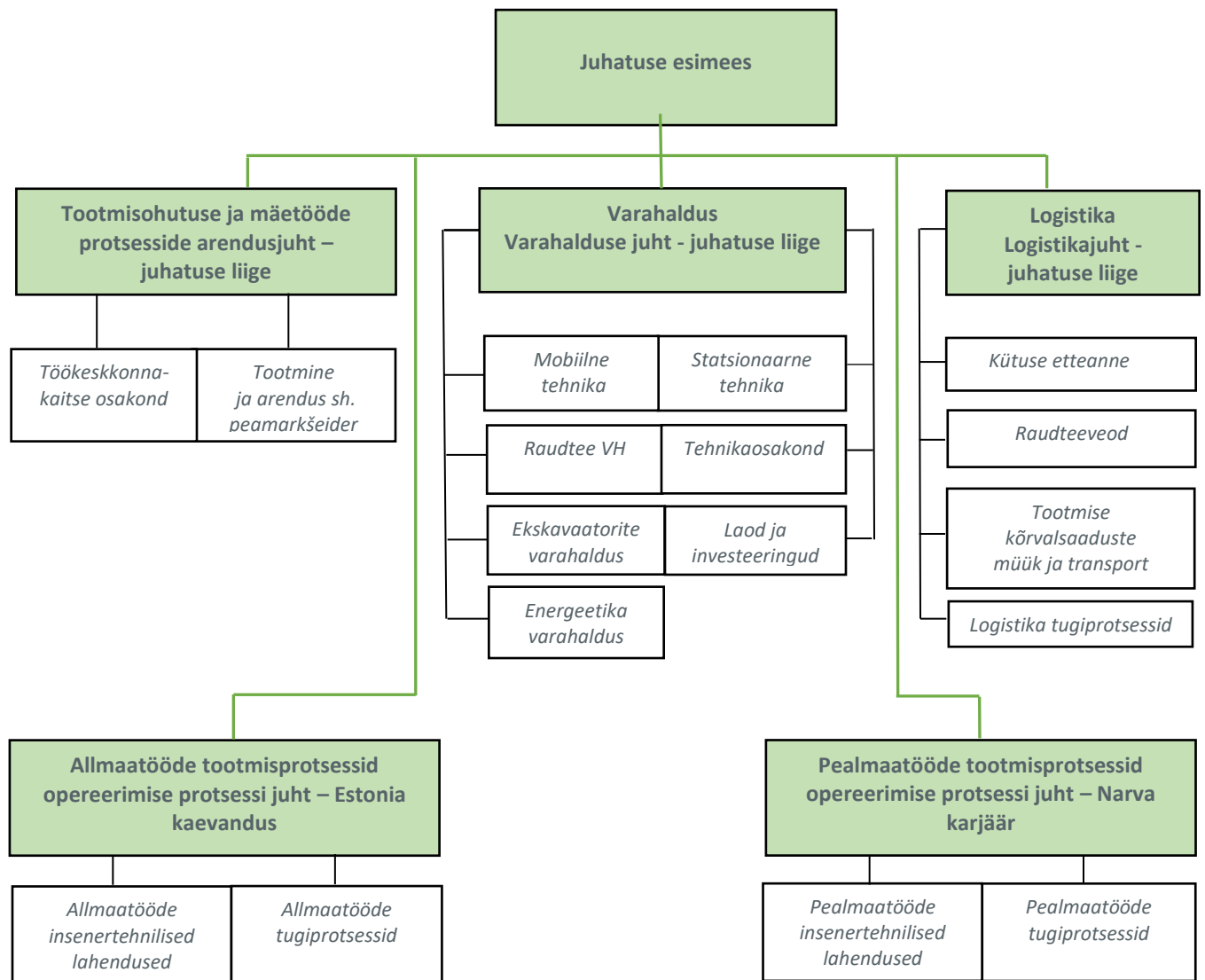
Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	14
Bilanss	14
Kasumiaruanne	15
Rahavoogude aruanne	16
Omakapitali muutuste aruanne	17
Raamatupidamise aastaaruande lisad	18
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	18
Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed	24
Lisa 3 Nõuded ostjate vastu	25
Lisa 4 Varud	25
Lisa 5 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	25
Lisa 6 Sidusettevõtjate aktsiad ja osad	26
Lisa 7 Materiaalsed põhivarad	27
Lisa 8 Immateriaalsed põhivarad	28
Lisa 9 Võlad ja ettemaksed	28
Lisa 10 Võlad tarnijatele	29
Lisa 11 Võlad töövõtjatele	29
Lisa 12 Eraldised	29
Lisa 13 Tingimuslikud kohustised ja varad	30
Lisa 14 Aktsiakapital	30
Lisa 15 Müügitulu	31
Lisa 16 Muud äritulud	31
Lisa 17 Kaubad, toore, materjal ja teenused	32
Lisa 18 Mitmesugused tegevuskulud	32
Lisa 19 Tööjõukulud	33
Lisa 20 Muud ärikulud	33
Lisa 21 Muud finantstulud ja -kulud	33
Lisa 22 Seotud osapooled	34
Lisa 23 Bilansivälised varad	35
Aruande allkirjad	36
Vandeauditori aruanne	37

Tegevusaruanne

Struktuur

Enefit Kaevandused AS-i struktuur 2018. aastal.

Enefit Kaevandused AS-i ainuaktsionär on Eesti Energia AS.

Enefit Kaevandused AS omab 35%-list osalust lõhkeaineid ja lõhketarvikuid tootvas ettevõttes Orica Eesti OÜ.

Enefit Kaevandused AS-i eesmärk on põlevkivivarude kasutamine efektiivselt, keskkonnasäästlikult ja ohutult.

Enefit Kaevanduste tegevus on jaotatud kolme valdkonda – kaevanduste opereerimine, varahaldus ja logistika.

Kaevanduste opereerimise valdkond hõlmab Enefit Kaevandused maavarade tootmisprotsessi ja selles ühendati Enefit Kaevandused AS-i tootmisüksused Estonia kaevandus ja Narva karjäär ühtse juhtimise alla.

Varahalduse eesmärk on saavutada tootmisvarade juhtimise abil kontserni strateegiliste eesmärkide täitmiseks vajalik mõju. Varahalduse sisuks on tootmisvarade tulemuslikkuse, kulude ja riskide optimeerimise andmepõhiste otsuste tegemine kvaliteetse, õigeaegse ja piisava informatsiooni alusel.

Varahaldus loodi eesmärgiga juurutada terviklik varahalduse struktuur, saavutades olemasolevate tootmisvarade konkurentsivõime kasvu läbi efektiivsema juhtimisstruktuuri ja andmepõhise juhtimise. Varahaldus hõlmab tootmisvarade kogu elukaarti: planeerimine, kasutamine, hooldamine, renoveerimine ja vabanemine koos sellega kaasnevate mõjudega.

Logistika eesmärk on põlevkivi raudteetransport tarbijale, kütuse etteanne (EEJ, BEJ, Enefit õlitootmine, Auvere) ja tootmise kõrvalsaaduste müük ja transport.

Enefit Kaevandused AS-i uue struktuuri üheks eesmärgiks on ka ettevõtte keskendumine põhitegevustele ning integreerituse ja sellega suurema efektiivsuse saavutamine Eesti Energia AS-i erinevate struktuuriüksuste vahel. Selleks viidi esimese etapina 2018. aastal Varahalduse valdkonnas sammuvate ekskavaatorite remondijaoskond üle Enefit Solutions AS koosseisu.

Enefit Kaevandused AS on sertifitseeritud ja toimib vastavalt ISO 9001, 14001 ja EVS 18001 standarditele. 2018. aastal alustati Varahalduse juhtimissüsteemi ISO 55001 juurutamisega, eesmärgiga tagada varahalduse tegevuste järjepidevus ja süsteemsus.

Metrosert AS audiitorid kontrollivad regulaarselt Enefit Kaevandused AS-i protsesside toimivuse vastavust kvaliteedi, keskkonna ning tööohutuse ja töötervishoiu juhtimissüsteemi standardites esitatud nõuetele. Tööprotsessid toimivad ohjatult, mittevastavusi registreeritakse, asjakohaseid korrigeerivaid ja ennetavaid tegevusi rakendatakse. Töötajad on omaks võtnud juhtimissüsteemide põhitõed ja peavad neid loomulikkuks osaks oma igapäevases tegevus. Standardite nõuete järgimine hoiab pideva tähelepanu all kõiki valdkondi ja aitab ennetada võimalikke riske.

Müügitegevus

Enefit Kaevandused AS-i netokäive oli 2018. majandusaastal 191 miljonit eurot (01.01.2017-31.12.2017: 212 miljonit eurot), millest põlevkivi müük moodustas 188,5 miljonit eurot (01.01.2017-31.12.2017: 209,5 miljonit eurot) ehk 98% (01.01.2017-31.12.2017: 99 %). Ülejäänud käibes olid suurema osatähtsusega veeteenuse müük 0,5 miljonit eurot (01.01.2017-31.12.2017: 0,3 miljonit eurot), killustiku- ja aheraine müük 0,6 miljonit eurot (01.01.2017-31.12.2017: 0,3 miljonit eurot) ja vanametalli müük 0,81 miljonit eurot (01.01.2017-31.12.2017: 0,82 miljonit eurot).

Enefit Kaevandused AS-ilt osteti põlevkivi peamiselt kahel eesmärgil:

- 99% (2017: 100%) põlevkivi elektri- ja soojusenergia tootmiseks ning põlevkiviõli tootmiseks Enefit Energiatootmine AS-s;
- 1% põlevkivikontsentraati põlevkiviõli tootmiseks Eesti Energia kontserni väliselt.

Põlevkivi müüdi 2018. majandusaastal 15 449 tuhat tonni (01.01.2017-31.12.2017: 16 575 tuhat tonni), millest 11 847 tuhat tonni (77%) (2017: 13 288 tuhat tonni; 80%) tarniti elektri- ja soojusenergia tootmiseks ning 3 406 tuhat tonni (22%) (2017: 3 287 tuhat tonni; 20%) õlitootmiseks. AS-le VKG Oil müüdi põlevkivi 196 tuhat tonni (1%).

Lisaks põlevkivile müüdi 2018. majandusaastal 451 tuhat tonni killustikku ja aherainet (01.01.2017-31.12.2017: 221 tuhat tonni), millest 189 tuhat tonni oli killustik ja 262 tuhat tonni aheraine. Suurimad killustiku ja aheraine kliendid 2018 majandusaastal olid: YIT INFRA EESTI AS, TREV-2 Grupp AS, Moreen OÜ, Operail AS ja Nurme Teedeehitus OÜ. Killustiku ja aheraine hind kujunes vastavalt turu nõudlusele võrrelduna teiste pakkujatega.

2018. majandusaastal müüdi kokku 3,5 tuhat tonni (2017: 3,85 tuhat tonni) vanametalli, vanametalli müüdi enampakkumiste käigus. Suurimad ostjad olid BLRT Refonda Baltic OÜ, Kuusakoski AS ja Tolmet Eesti OÜ.

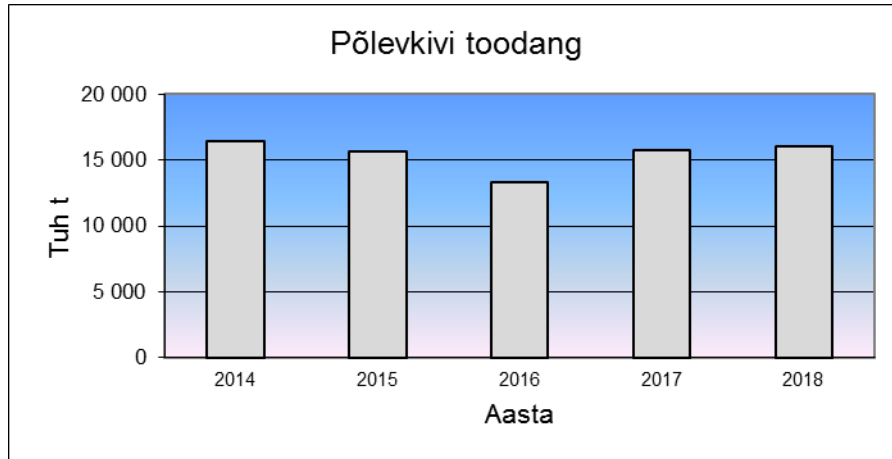
Tootmistegevus

Vastavalt „Põlevkivi kasutamise riiklikule arengukavale 2016-2030“ ja Maapõueseadusele, on üldine põlevkivi kaevandamisemaht kõigile põlevkivi kaevandavatele ettevõtetele kokku piiratud 20 miljonile tonnile aastas (nn. bilansiline varu) aastas, kus Enefit Kaevandused AS osa on 15,01 miljonit tonni aastas, millest saab toota ~18 miljonit tonni kaubapõlevkivi (arvestatuna kütteväärtusega 8,40 MJ/kg).

Kaevandamislubade alusel võivad toota kaubapõlevkivi aastas Estonia kaevandusest kuni ~9,5 miljonit tonni ja Narva karjäärist kuni ~8,3 miljonit tonni.

Eestis kasutatakse põlevkivi kaevandamisel kahte kaevandamisviisi – allmaakaevandamist ja pealmaakaevandamist. Estonia kaevanduses toodetud kaevis rikastatakse rikastusvabrikus, et saavutada vajaliku kütteväärtusega kaubapõlevkivi. Narva karjääris kasutatakse tootuskihi laus- või selektiivset väljamist (pae- ja põlevkivi kihid eraldatakse juba kaevandamisel).

Viimase viie aasta tootmismahud on toodud alloleval graafikul.

2018. majandusaastal toodeti Enefit Kaevandused AS-is 16 017 tuhat tonni kaubapõlevkivi, mis oli 0,2 mln t rohkem kui 2017. majandusaastal.

Tootja	Toodang (tuh t)			
	01.01.2018 - 31.12.2018		01.01.2017 - 31.12.2017	
	Toodang (tuh t)	Osakaal	Toodang (tuh t)	Osakaal
Estonia kaevandus	9 771.5	61.01%	9 796.4	62.03%
Narva karjäär	6 245.9	38.99%	5 995.4	37.97%
KÕIK KOKKU	16 017.4	100%	15 791.8	100%

Tagamaks pikemas perspektiivis tarbijate prognoositavate tellimuste täitmist, tuleb valmistuda Narva karjääri põlevkivivaru allmaa kombainkaevandamiseks. Narva karjääris on Puhatu turbaväljade all ~42 miljonit tonni põlevkivivaru, mille kasutuselevõtt võimaldaks säilitada karjääri tootmiskahtu ka pikemas perspektiivis.

Arendustegevus

Enefit Kaevandused AS (EK) osaleb kaevandamise pikaajalise arengukava, logistika pikaajalise arengukava ja kaevandamise lubade pikaajalise kava koostamise protsessis. Samuti osaletakse planeeringute koostamise protsessides alates riigi- ja maakonna tasandist (sh. Põlevkivi kasutamise riiklik arengukava 2016 – 2030 ja Ida-Viru Maakonnaplaneering) kuni KOV väikealade detailplaneeringuteni. Lisaks panustatakse seadusloomesse (sh. Maapõueseadus, selle rakendusaktid jpt.), millega reguleeritakse põlevkivi kaevandamise tegevusala ja sellega seotud keskkonnahoidu.

Igal aastal uuendatakse ja täiendatakse EK aktiivsete tootmisüksuste arengukavasid, mis on koostatud järgneva viieks aastaks.

Kaevandamise jätkusuutliku ning säästva arengu tagamiseks ja mäenduse laiemaks tutvustamiseks ning propageerimiseks jätkub koostöö Tallinna Tehnikaülikooliga (sh. TTÜ Virumaa Kolledži Põlevkivi Kompetentsikeskusega), Tartu Ülikooliga, Maaülikooliga ning teiste teadusasutustega.

Narva karjääris jätkati uuringuid allmaa kombainkaevandamiseks.

Riigikohtu halduskolleegiumi 21. veebruari 2017. a. kohtuotsusega kohtuasjas 3-3-1-26-16 tühistati käskkiri nr 1442 osas, millega rahuldati Enefit Kaevandused AS kaevandamise loa taotlus ja väljastati 07.10.2011.a Uus-Kiviõli uuringuvälja põlevkivivaru maavara kaevandamise luba Enefit Kaevandused AS-le. Vastavalt seadusandlikele aktidele taastas Keskkonnaamet Enefit Kaevandused AS kaevandamise loa taotluse menetluse ning jätkas mentlust, väljastada Enefit Kaevandused AS-ile maavara kaevandamise keskkonnaluba Eesti põlevkivimaardla Uus-Kiviõli uuringuvälja Uus-Kiviõli kaevanduse mäeeraldisele, 2018. aastal.

Koostöös Eesti Energia AS Arendusteenistusega viidi 2018. aastal läbi hankemenetlus, tellimaks uurimistööd katsetöödega - Markšeideritööde efektiivistamine 3d skanneri ja drooni kasutuselevõtu kaudu. Leping uuringute läbiviimiseks sõlmiti Tallinna Tehnikaülikooliga. Jätkus koostöö riiklike institutsioonidega seadusandluse täiendamise võimalustest kaugseiremeetodite (näiteks droonid, 3D skannerid jt) kasutamiseks markšeidermöödistamisel.

Enefit Kaevanduste varahalduse üksustes jätkus remondi- ja hooldusprotsesside automatiseerimine. Jätkus töö Aidu karjääri korrastamisprojekti väljatöötamisel. Toimusid kohtumised ning arutelud projektiga seotud osapooltega nagu kohalikud omavalitsused, Maavarade komisjon jt. Korrastamistööd jätkuvad vastavalt projektile selle rakendamise nõusoleku saamisel.

Korrigeeriti suletud Viru kaevanduse kaevandatud maa korrastamise I etapi projekti. Koostöös kohalike omavalitsustega täpsustati korrastamislahendusi, arvestades muutunud keskkonnaolusid (lindude ränne, pesitsemine jne). Korrastamistööd lõpetatakse korrastamisprojektile rakendamise nõusoleku saamisel.

06.11.2017 palusime Keskkonnaametil jätkata Enefit Kaevandused AS 2015. aastal esitatud taotlust Tammiku kaevanduse maavara kaevandamise loa muutmise osas, mis puudutab loa kehtivusaja pikendamist. 24.07.2018 väljastas Keskkonnaamet pikendatud maavara kaevandamise loa Tammiku kaevandamisel. 20.04.2018 korraldusega nr 1-3/18/1026 väljastas Keskkonnaamet ka Tammiku kaevanduse korrastamistingimused. Seoses sellega algasid ettevalmistused Tammiku kaevanduse korrastamisprojekti väljatöötamise alustamiseks.

Lõppfaasi jõudis Estonia kaevanduse maavara kaevandamise loa pikendamise menetlus.

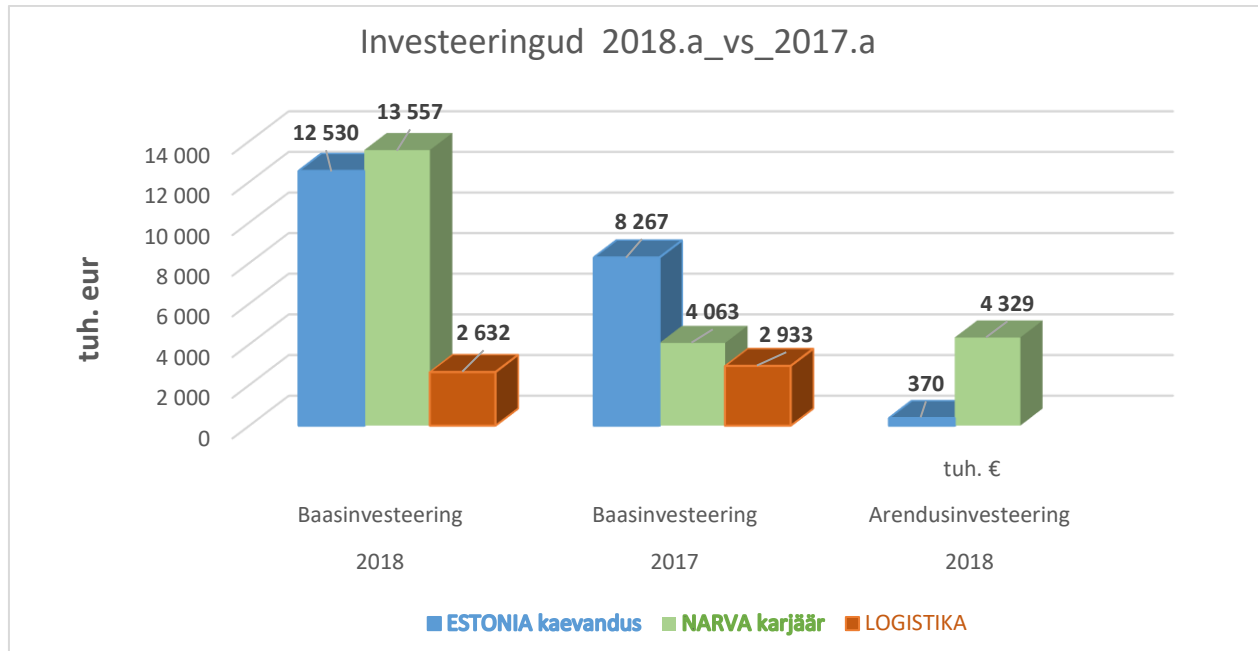
Jätkus Viru kaevanduse maavara kaevandamise loa pikendamise ja jagamise menetlusele algatatud keskkonnamõju hindamine. KMH aruanne esitati Keskkonnaametile nõuetele vastavuse kontrolliks.

Investeeringud

Enefit Kaevandused AS-i investeeringud moodustasid 2018. majandusaastal 33 419 tuh. eurot ning kasutusele võeti uut põhivara 33 598 tuh. euro eest. 2017. majandusaastal investeeriti vastavalt 15 264 tuh. eurot ja põhivara võeti arvele 14 320 tuh. euro eest.

Investeeringud jagunesid tootmisüksuste vahel alljärgnevalt:

Tootmisüksus	2018 Teostatud investeeringud tuh. eur	2018 Arvele võetud põhivara tuh. eur	2017 Teostatud investeeringud tuh. eur	2017 Arvele võetud põhivara tuh. eur
Estonia kaevandus	12 901	12 923	8 267	7 798
Narva karjäär	17 886	18 444	4 063	3 589
Logistika	2 632	2 231	2 933	2 933
KOKKU	33 419	33 598	15 264	14 320

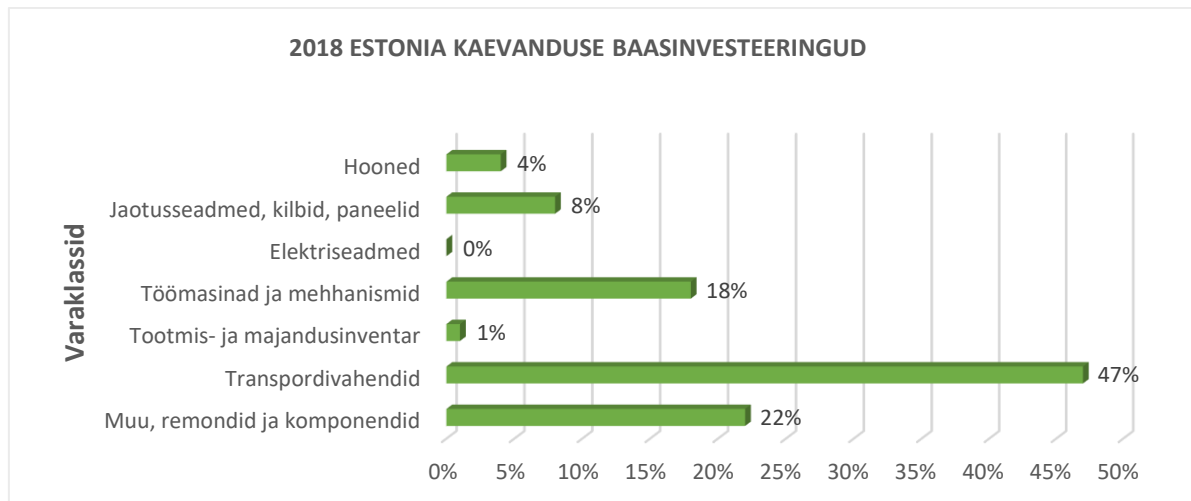

Estonia kaevanduse 2018.a. baasinvesteeringud suurenesid võrreldes eelneva aastaga 51,6%. Estonia kaevandus kasutas 47% baasinvesteeringute eelarvest transpordivahendite soetamiseks, remontide ja komponentide osa investeeringutest on 22%. Arendusprojekte teostati 370 tuh. euro eest. Suuremad investeeringuprojektid on:

- Allmaa laadurveok Epiroc ST1030, kopa mahuga 6m³, 6 masinat, summas 2 499 tuh. eurot;
- Laeankurdamispuurpink SMAG FA 523V, 2 masinat, summas 900 tuh. eurot;
- Allmaa laadurveok LH514L, kopa mahuga 9m³, summas 565 tuh. eurot;
- Allmaa laadurveok Atlas Copco Scooptram ST1030, summas 394 tuh. eurot;
- Allmaakallur Scania P250, 2 masinat, summas 324 tuh. eurot;
- Kallur BelAZ 75473, kandejõuga 45t, summas 318 tuh. eurot.

ESTONIA kaevanduse investeeringute struktuur varaklasside lõikes 2018. aastal (tuh. eurot)

	Rahavoog	Arvelevõtmine
1. Baasinvesteeringud - kokku	12 530	12 558
1.1 Hooned	487	409
1.2 Jaotusseadmed, kilbid, paneelid	962	1477
1.3 Elektriseadmed	47	47
1.4 Töomasinad ja mehhanismid	2 214	2 214
1.5 Tootmis- ja majandusinventar	138	138
1.6 Transpordivahendid	5 937	5 673
1.7 Remondid ja komponendid	2 746	2 601
2. Estonia arendusprojektid - kokku	370	364
2.1 Online kalorimeeter	149	143
2.2 Kontsentraadi laadimissõlme rekonstrueerimine	221	221

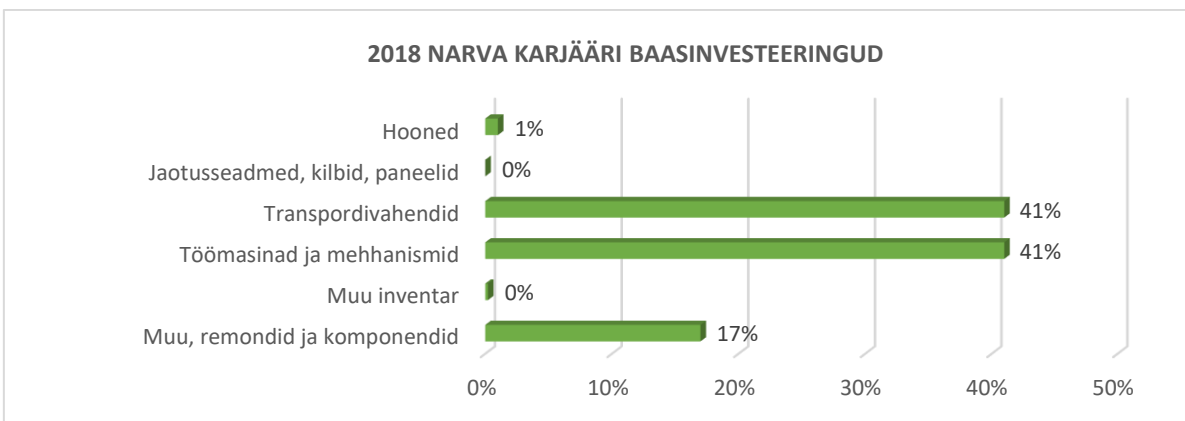
Narva karjääri 2018.a. baasinvesteeringud suurenesid võrreldes eelneva aastaga üle kahe korra. Baasinvesteeringute varaklassidest on suuremad transpordivahendid 41% ning töömasinad ja mehhanismid, samuti 41%. Remontide ja komponentide osa moodustab baasinvesteeringutest 17%. Narva karjääri arendusprojekte teostati 4 329 tuh. euro eest.

Suuremad soetused Narva karjääris on:

- Karjäärikallur BelAZ 7555D, kandejõuga 55t, 15 masinat, summas 5 574 tuh. eurot;
- Buldooserkobesti Caterpillar CAT D11T, kaaluga 100t, 2 masinat, summas 2 210 tuh. eurot;
- Frontaallaadur Caterpillar CAT 988K, 7 m³ kopaga, 3 masinat, summas 1 613 tuh. eurot;
- Buldooserkobesti CAT D10, kaaluga 70t, 2 masinat, summas 1 485 tuh. eurot.

NARVA karjääri investeeringute struktuur varaklasside lõikes 2018. aastal (tuh. eurot)

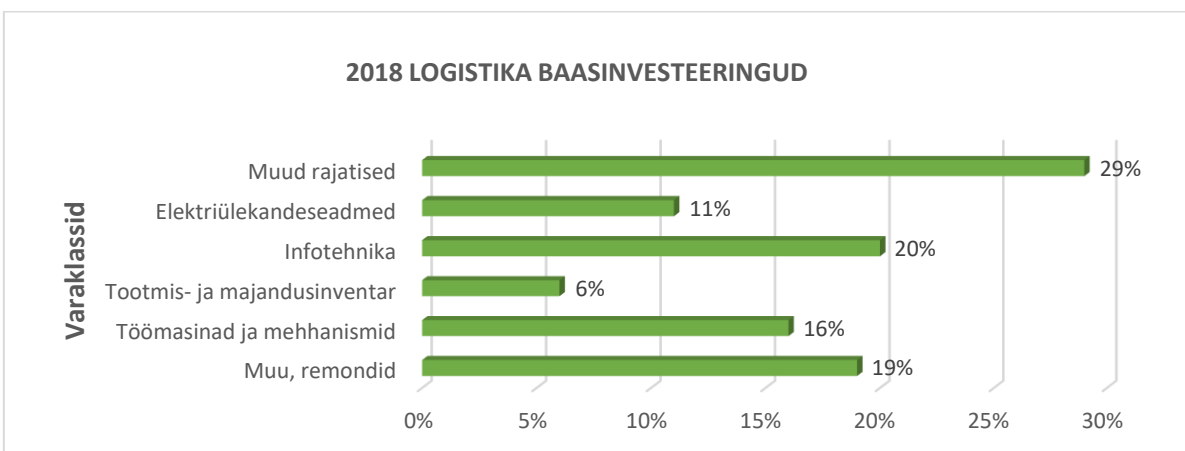
	Rahavoog	Arvelevõtmine
1. Baasinvesteeringud - kokku	13 557	14 122
1.1 Hooned	79	219
1.2 Jaotusseadmed, kilbid, paneelid	29	29
1.3 Transpordivahendid	5 614	5 614
1.4 Töömasinad ja mehhanismid	5 528	5 528
1.5 Muu inventar	6	6
1.6 Remondid ja komponendid	2 301	2 726
2. Narva arendusprojektid - kokku	4 329	4 322
2.1 35kV liini ja jaotusseadme ehitus 8 plokis EEJ	1 210	1 210
2.2 Ülekandeliini tagasiost Elektrilevi OÜ-lt	3 112	3 112
2.3 Online kalorimeetrid	6	0

Logistika ettevõtte baasinvesteeringute maht 2018. majandusaastal oli 2 632 tuh. eurot, mis on 10,3% väiksem võrreldes eelneva majandusaastaga. Investeeringute summast kasutati 29% infrastruktuuri parandamiseks ning 20% infotehnika kaasajastamiseks. Remontide osakaal oli 19%, sellel majandusaastal remonditi kolm vedurit.

LOGISTIKA investeeringute struktuur varaklasside lõikes 2018.a. (tuh. eurot)

	Rahavoog	Arvelevõtmine
1. Baasinvesteeringud - kokku	2 632	2 231
1.1 Muud rajatised	770	770
1.2 Elektriülekanadeseadmed	279	279
1.3 Infotehnika	528	127
1.4 Tootmis- ja majandusinventar	145	145
1.5 Töomasinad ja mehhanismid	424	424
1.6 Muu, remondid	487	487

Enefit Kaevandused AS-i investeeringud moodustasid 2018. majandusaastal kokku 33,4 mln eurot, sellest baasinvesteeringuid oli 28,7 mln euro eest. Võrreldes eelmise 2017. majandusaastaga kasvasid investeeringud 119% võrra, baasinvesteeringud kasvasid 88% võrra. Arendusinvesteeringuid teostati 2018. majandusaastal 4,7 mln euro eest. Arendusinvesteeringuid 2017. aastal ei olnud.

Arendusprojekti „Narva karjääri elektritarbimise otseliin 35kV“, maksumusega 1,2 mln eurot, käigus ehitati uus kõrgepinge jaotusseade, paigaldati jõutrafo ja kaabelliinid ning Narva karjääri elektriseadmed ühendati Enefit Energiatootmise Eesti elektrijaama tootmiseseadmetega. Teostatud projekt aitab Enefit Kaevandused AS-il säästa elektrivõrgu teenuse kulusid kuni 1,5 mln eurot aastas.

2019. majandusaasta investeringute eesmärk on 24,8 mln eurot, sellest baasinvesteringuid on 20,3 mln eurot.

Keskkonnakasutus- ja kaitse

Enefit Kaevandused AS-is toimib integreeritud juhtimissüsteem, sh. keskkonnajuhtimine vastavalt ISO 14001 standardile. Kaevandamise jätkamiseks vajalikud keskkonnalaad on olemas, vastavalt vajadusele, lubasid ajakohastatakse.

Narva karjääri veeluba muudeti seoses muudatustega veekõrvaldussüsteemis. Narva karjääri jäätmeluba muudeti seoses uute jäätmeliikide lisamisega. Viru kaevanduse veeluba uuendati seoses ülevoolupuuraukude töö seire korraldamisega. Enefit Kaevandused AS-ile antud kiirgustegevusluba muudeti Estonia kaevanduse rikastusvabrikus ja Narva karjääris laadimiskompleksis konveieritel põlevkivi kütteväärtuse mõõteseadmete kasutamiseks.

Keskkonnaseirekavade täitmiseks jätkati Puhatu kaitseala ja Selisoo Natura alade seiret. Seireandmete tulemuste põhjal Narva karjääri mäetööde mõju 2018. aastal Puhatu raba veetasemele ja rabapinna kõrgusele puudub. Selisoo osas on täheldatav veetasemete langus, mille peamiseks põhjuseks on 2018. a. sademete vähesus.

Estonia kaevanduses pumpla nr 16 ja settebasseini nr 4 vahelise kraav puhastati setetest, töötati välja lahendus settebasseini puhastamiseks (kaadatud muda transporditakse läbi suure diameetrilise puuraugu maa alla ammendatud kambriplokki „nõrguma“). Korrastati Estonia kaevanduse lõunaosa vee eesvoolu, Jõuga peakraavi, kaevandusvee poolt ohustatud nõlvad.

Alutaguse vallas, Estonia kaevanduse mõjupiirkonnas, ühendati veevarustussüsteemiga kaks talu – hetkel on kaevanduse kohal olevates köikides taludes toimiv veevarustus.

Viru kaevanduses seoses põlevkivi kaevandamise lõpetamisega tehtavate korrastamistöde käigus rajati Ratva küla juurde kaevandusse koguneva vee ümberjuhtimiseks ülevoolupuuraugud, millega hoiti ära sealse piirkonna põllu- ja metsamaade liigniiskumine.

Uus-Kiviõli kaevanduse tehnilise taristu objektide teemaplaneeringu kehtestamine on jätkuvalt Lüganuse valla volikogu otsuse ootel.

Maavara kaevandamisega kaasnevad looduskeskkonnas paratamatult mitmed muutused. Enefit Kaevandused AS-i moodustatud keskkonnakaitseliste kulutuste eraldised tagavad keskkonnale tekitatud kahju leevendamise ja likvideerimise. 2018. aasta alguse seisuga oli lühiajalisi eraldisi keskkonnakaitselisteks töödeks 4,8 mln euro väärtuses, millest kasutati 0,8 mln eurot, põhiliselt Narva karjääri korrastustöödel, Estonia kaevanduse šurfide likvideerimisel, Viru kaevanduse ülevoolupuuraukude rajamisel, Logistikas vanade puitliiprite käitlemisel jmt. Viru ja Tammiku kaevanduste ning Aidu karjääri korrastamistödeks eraldatud summade kasutus lükati seoses korrastamisprojektide arendamisega edasi järgmisesse majandusaastasse.

Narva karjääris korrastati tehnilise rekultiveerimisega 150,7 ha kaevandatud ala. Käivitati Viivikonna jaoskonna korrastamistöde projekti koostamine (Viivikonna jaoskonnas ammendub põlevkivivaru ~2021. a.), esimeses etapis uuritakse Viivikonna tektoonilise rikke vettpeidavust (uuringud, sh. puurimistööd teeb IB Steiger).

Narva karjääri veekõrvalduse mõju vähendamiseks Kurtna maastikukaitsealale rajati uus pumbajaam ja suunatakse täiendavalt vett infiltratsioonibasseini. Basseini suunatavat vett keskkonnatasuga ei maksustata.

Aidu karjääris tööstusterritooriumil likvideeriti vana pumpla ohtlikud rajatised (hoone, mahuti, kaevud).

Aruandeaasta jooksul pumbati kaevanduste ja karjääride kuivendamiseks välja kokku 122,2 mln m³ vett. Väljapumbatud veekogus on võrreldes 2017. aastaga (155,5 mln m³) on oluliselt vähenenud sademete vaesema aasta tõttu.

2018. aastal tekkinud ja jäätmekäitlejatele üle antud jäätmekogused ei ületanud jäätmelubadega kehtestatud norme. Jäätmed anti üle vastavat käitluslitsentsi või luba omavatele ettevõtetele. Pakendikäitluse andmed on antud üle audiitorkontrolli - aruandeaastal tekkis pakendijäätmeid 43,9 t (2017. a. 30 t).

Logistikast anti üle jäätmekäitlejale 2018. aastal kokku 1166 tonni kasutatud puitliipreid.

Vanaõli ja akude müügi eest saadud tulu oli 2018. a. 7125 eurot ja 7009 eurot (2017.a. vastavalt 7050 eurot ja 5601 eurot).

Aruandeaastal tekkis kaubapõlevkivi tootmisel kaevandamisjäätmehoid (aherainet) kokku 4,16 mln tonni (2017. a. 4,2 mln t). Estonia kaevanduses tekkis 3,49 mln t aherainet, millest taaskasutati 0,55 mln t. Estonia kaevanduse kaevandusjäätmehooldusse ladestati 2,94 mln tonni aherainet (2017. a. 2,76 mln t). Narva karjääris selektiivsel väljamisel eraldatud lubjakivivahekihid (0,66 mln t) kasutati sisepuistangus kaevandatud ala korrastamisel.

Enefit Kaevandused AS tasus 2018. aastal keskkonnatasusid kokku 27,6 mln eurot (2017. a. 18,0 mln eurot), sealhulgas loodusvarade kasutamise tasu 22,8 mln eurot (sh. põlevkivi kaevandamisõiguse tasu 18,1 mln eurot ja vee erikasutustasu 4,7 mln eurot) ja saastetasu 4,8 mln eurot, sh aheraine ladestustasu 3,9 mln eurot. 2017. a.-l oli loodusvarade tasu kokku 13,3 mln eurot. Keskkonnatasude tõus on tingitud peamiselt maavara kaevandamisõiguse tasu suurenemisest. Põlevkivile kehtib aruandekvartalis kaevandamisõiguse tasumäär vastavalt aruandekvartalile eelneva kvartali keskmisele üheprotsendilise väävlisisaldusega raske kütteeõli maailmaturu hinnale.

Keskkonnainspektsiooni kontrollvisiitidel Estonia kaevandusse ja Narva karjääri ei fikseeritud ühtegi mittevastavust keskkonnalubade tingimustele, ei tuvastatud ühtegi keskkonnarikkumise juhtumit.

Enefit Kaevandused AS-is läbiviidud keskkonna juhtimissüsteemi välisaudit oli edukas, mittevastavusi ei leitud.

Personalipoliitika

Enefit Kaevandused AS-i personalijuhtimise aluseks on Eesti Energia inimeste juhtimise poliitika, Eesti Energia personalistrateegia Inimene 4.0 2018-2021 ja kehtivad õigusaktid.

Eesti Energia inimeste juhtimise poliitika on ühtne ja osa ettevõtte strateegiast, millega tagatakse Eesti Energia eesmärkide saavutamine. Võtmerolli inimeste juhtimise poliitika elluviimisel omavad kõik juhid.

Seisuga 31. detsember 2018. a. töötas Enefit Kaevandused AS-is 2039 töötajat ja aasta varem (seisuga 31. 12. 2017) 2339 töötajat.

Eesmärgiga tõhustada ekskavaatorite remonditöid viidi 01. jaanuaril 2018 Enefit Solutions AS-i koosseisu Enefit Kaevanduste Varahalduse ekskavaatorite varahalduse remondijaoskond – kokku 129 töötajat.

Enefit Energiatootmine AS-i koosseisu läks 01. juulist 2018 Enefit Kaevandused AS-i Logistika kütuse-etteanne – kokku 156 töötajat.

Seoses struktuuri muudatustega algasid detsembris ettevalmistused Varahalduse Narva karjääri Energeetika jaoskonna töötajate üleandmiseks Enefit Solutions AS-i koosseisu - kokku 19 inimest.

Kevadel läbi viidud Töötajate pühendumuse ja rahulolu uuringu eesmärgiks oli saada tagasisidet, kuidas on töötajad kohanenud muudatustega ning mida on vaja teha töötajate pühendumuse hoidmiseks ja kasvatamiseks. Vaatamata muudatustele on töötajate pühendumuse indeks võrreldes 2017 aastaga tõusnud 11%. Töötajate pühendumuse ja juhtide kvaliteedi säilitamiseks ja tõstmiseks on koostatud tegevuskava.

2018 aastal personalivaldkonnas toimus kahe infosüsteemi vahetus. Juulis 2018 läks live-i puhkuste halduse moodul Stafflogic. Septembrist 2018 on aastavestlusteks kasutusel tulemusjuhtimise e-keskkond Talent Management.

Suvel 2018 sõlmiti uus Kollektiivleping kehtivusega kuni 30.06.2019. Uue kokkuleppe järgi toimus alates 01.07.2018 palgatõus keskmiselt 5%, s.h. põhitöötasusid põhitöötasuastmestiku järgi 4%, lisapuhkust osaliselt vähendati.

Detsembris 2018 tegeleti Enefit Kaevandused AS-i struktuuri muudatuse ettevalmistustöödega, mis hakkab kehtima alates 01.01.2019.

Töötervishoid

Töötervishoiu lepinguline partner oli kuni 31.05.2018 Qvalitas Arstikeskus OÜ ja alates 01.06.2018 Corrigo OÜ, kes viisid 2018. aastal läbi töötajate tervisekontrolli.

2018.a läbis tervisekontrolli 1581 töötajat: kaevanduste opereerimise üksusest 907, varahaldusest 539 ja logistikast 135 töötajat.

2018.aastal vaktsineeriti kaevanduste opereerimisest 104 töötajat, varahaldusest 43 töötajat ja logistikast 35 töötajat.

2018. aastal maksti prillikompensatsiooni 25 töötajale. Aastaks 2019 on eelarvestatud 1265 töötaja tervisekontroll ja 17 töötaja prillikompensatsioon.

Palgakorraldus

Eesti Energia üks juhtimise põhimõtte on tagada töötaja panusele vastav, õiglane ja konkurentsivõimeline töötasu. Palgakorralduse reguleerivateks dokumentideks on Töötasustamine, Tööandja pakkumine ja tunnustamine Eesti Energia kontsernis, Enefit Kaevandused AS-i Töö tasustamise ja tunnustamise kord, Töötajate tööaja planeerimine

ja arvestamise kord, Põhitöötasuastmestik jt. korrad, mida järjepidevalt uuendatakse. Eraldi on väljatöötatud lukksepp-elektrikute jaoks kvalifikatsiooni süsteem.

Märtsikuu palgaga maksti välja tulemustasu 2017. aasta eest spetsialistidele ning juhtidele vastavalt kehtivale korrale.

Suvel osales ettevõtte Fontese palgaturu-uuringus, mis andis tööjõuturu ülevaate ning Enefit Kaevandused AS-i töötasude võrdluse turuga.

Järeldasv

Jätkus koostöö Tallinna Tehnikaülikooli (s.h. Virumaa Kolledži) ja Ida-Virumaa Kutsehariduskeskusega. Eelmisel aastal käis Enefit Kaevandustes kokku 86 praktikanti, neist 21 asus tööle meie ettevõttesse.

Oleme jätkuvalt kindlaks koostööpartneriks ja praktikabaasiks Ida-Virumaa Kutsehariduskeskusele - praktikante kokku 60, Tallinna Tehnikaülikoolile - erinevatest üksustest praktikal 17 tudengit.

Jätkati stipendiumide maksmist 14 üliõpilasele kogusummas 33 220 eurot.

Tudengitele pakutakse suveperioodiks töö- ja praktikakohti ning vajadusel võimaldatakse neile tasuta elamist praktikaperioodil kohalikes õpilaskodudes. Magistriõppes olijad saavad osalise ajaga töötada. Jooksvalt on välja pakutud tudengitele uurimustööde teemasid ja neid ka toetatud läbi juhendamise.

Välja on töötatud tegevuskava TTÜ Virumaa kolledžiga koostöö tõhustamiseks. Mille tulemusena käivitati algatus Virumaa kolledžis mäenduse magistriõppe loomiseks, kus ettevõtte esindajad osalevad õppekavade arendamise nõukodades ning lõputööde komisjonides.

2018 koostöös TalTech Virumaa kolledžiga käivitati loengusari „Energeetika strateegiline arendamine“. Sari koosneb 9. loengust, kus igas loengus osaleb keskmiselt 120 inimest, kelle seas on nii ettevõtte töötajaid kui ka kolledži tudengeid.

Samuti osaletakse Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse nõunike kogus ning erialase kutseomistamise komisjonides (energeetika ja mäendus).

Jätkeb koostöö Tallinna Tehnikakõrgkooliga raudtee ja logistika valdkonnas järeldasvu saamiseks.

Traditsiooniliselt toetame läbi osalemise kõrg- ja kutsekoollide karjääripäevi: Tartu Ülikooli karjääripäevad, TalTech Võti Tulevikku, Inseneri Karjääripäev, Maaülikooli karjääripäev.

Osaleme TTÜ Virumaa Kolledži poolt korraldatud teaduslaagrites, mille sihtrühmaks on kõik põhikooli õpilased.

Toetame Eesti Teadusagentuuri keskkooli õpilaste konkursi. Konkursi uurimistööde hindamiskomisjoni kuuluvad ka Enefit Kaevandused AS-i töötajad.

Traditsioonilise oma ettevõtte töötajate laste päeva raames korraldati sel aastal lastele ekskursioon Auvere elektrijaama. Kokku korraldati 2018 aastal 42 järeldasvupõhist õppekäiku kontserni tootmisobjektidele.

Enefit Kaevanduste ja Jõhvi Riigigümnaasiumi vahel on sõlmitud Hea tahte leping, mille kaudu on ettevõtte esindaja kaasatud kooli hoolekogu töösse. Koos teiste ettevõtetega viidi läbi valikaine 10. klasside õpilastele, kus loenguid andsid ka meie ettevõtte spetsialistid.

Koolitus ja arendamine

Inimeste arendamine ja koolitamine Eesti Energias on eesmärgipärane ja süstemaatiline tegevus. Teadmiste, oskuste ja hoiakute kujundamisel lähtume Eesti Energia eesmärkidest.

2018. aastal oli läbiviidud 741 koolitust, kus osales kokku 5032 töötajat.

Üks põhifookustest arendamisel on juhtimisoskuse arendamine. Koostöös Eesti Energiaga toimusid Liidrite arenguprogrammid, kus osales 170 juhti. Peale selle toimusid veel Eesti Energia Juhtimiskonverents ja Juhtide Suveakadeemia, kus osales kokku 129 juhti. Samas oli läbiviidud erinevaid meeskonna koolitusi ja arenduspäevi.

Vastavalt seadusandlusele korraldati tuleohutuse eest vastutavate isikute tuleohutuse täiendkoolitus, tuletöö tegijate täiendkoolitus, esmaabi täiendkoolitus, töötervishoiu ja -ohutuse täiendkoolitus. Kokku osales koolitustel 507 töötajat.

Töö digitaliseerimise eesmärgil toimusid arvutiprogrammide IFS9 ja Office 365 kursused, kus osales 368 töötajat. Peale seda toimusid veel markseidritele CREDO uue versiooni koolitus, kus osales 23 töötajat. Üle kogu kontserni toimus arvutikasutajatele Cybexer küberturvalisuse test, Kaevandustes osales 177 töötajat.

Raudteega seotud erialadel sooritasid kutseksamit 63 töötajat ning nendele on omistatud kutsed.

Tootmisväljaõppes osales kokku 1189 töötajat. Koostöös Ida-Virumaa Kutsehariduskeskusega alustasime 1 aastase õppekursusega Mäetöeline tase 5, kus osaleb 30 töötajat.

Majandusnäitajad

	2018 aasta	2017 aasta	2016 aasta	2015 aasta	2014 aasta
Põlevkivi müük, tuh.t	15 449	16 575	15 230	13 287	16 927
Põlevkivi tootmine, tuh.t	16 017	15 792	13 309	15 636	16 469
Müügitulu, mln euro.	191	212	195	199	250
Ärikasum enne kulumit, mln euro.	35	53	50	52	64
Ärikasum, mln euro.	16	33	30	29	42
Varad aasta lõpul, mln euro.	224	207	180	190	173
Omakapital aasta lõpul, mln euro.	166	155	132	101	93
Kohustused aasta lõpul, mln euro.	58	52	49	89	80
ärikasum/ müügitulu	8%	16%	15%	14%	17%
ärikasum/ omakapital	9%	21%	23%	29%	45%
omakapital/ varad	74%	75%	73%	53%	54%
kohustused /omakapital	35%	33%	37%	88%	86%
käibevara/ lühiajalised kohustused	2.14	2.26	1.72	0.9	0.65

Põlevkivi müügitulu on võrreldes eelmise perioodiga vähenenud 7% võrra. Müügitulud vähenesid seoses õli ja elektri madalama tootmismahuga 2018 aastal. Lisaks kõrgem ressursitasu suurendas põlevkivi tootmise omahinda ja sellest tulenevalt ka müügihinda (alates juulist 2016 rakendatakse paindlikku põlevkivi ressursi maksustamist). Ettevõtte ärikasum vähenenud 53% võrra võrreldes eelmise perioodiga.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	10 411 615	38 787 553	
Nõuded ja ettemaksud	45 645 048	17 669 866	2,3,5
Varud	48 800 678	40 970 935	4
Kokku käibevarad	104 857 341	97 428 354	
Põhivarad			
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	2 534 671	4 704 697	6
Nõuded ja ettemaksud	1 086 856	1 086 856	2
Materiaalsed põhivarad	115 107 572	103 426 543	7
Immateriaalsed põhivarad	493 868	521 519	8
Kokku põhivarad	119 222 967	109 739 615	
Kokku varad	224 080 308	207 167 969	
Kohustised ja omakapital			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	43 202 183	37 817 792	5,9,10,11
Eraldised	5 712 426	5 266 361	12
Kokku lühiajalised kohustised	48 914 609	43 084 153	
Pikaajalised kohustised			
Eraldised	9 024 176	8 744 575	12
Kokku pikaajalised kohustised	9 024 176	8 744 575	
Kokku kohustised	57 938 785	51 828 728	
Omakapital			
Aktsiakapital nimiväärtuses	28 335 177	28 335 177	14
Kohustuslik reservkapital	2 834 034	2 834 034	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	118 430 805	90 493 326	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	16 541 507	33 676 704	
Kokku omakapital	166 141 523	155 339 241	
Kokku kohustised ja omakapital	224 080 308	207 167 969	

Kasumiaruanne

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Müügitulu	191 439 833	211 991 557	15
Muud äritulud	701 582	496 398	16
Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus	9 551 703	-198 891	
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-92 506 720	-84 272 402	17
Mitmesugused tegevuskulud	-18 169 804	-18 156 541	18
Tööjõukulud	-56 049 081	-56 842 431	19
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-19 251 639	-19 664 415	7,8
Muud ärikulud	-172 400	-81 254	20
Ärikasum (kahjum)	15 543 474	33 272 021	
Muud finantstulud ja -kulud	1 903 360	2 515 670	21
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	17 446 834	35 787 691	
Tulumaks	-905 327	-2 110 987	14
Aruandeaasta kasum (kahjum)	16 541 507	33 676 704	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Rahavood äritegevusest			
Ärikasum (kahjum)	15 543 474	33 272 021	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	19 251 639	19 664 415	7,8
Kasum (kahjum) põhivarade müügist	-567 851	-403 860	16
Muud korrigeerimised	1 988 184	879 188	12
Kokku korrigeerimised	20 671 972	20 139 743	
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	1 714 325	3 439 763	2,3,5
Varude muutus	-7 829 744	-314 768	4
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	2 246 229	-633 887	5,9,10,11
Laekunud intressid	13 363	14 146	21
Makstud intressid	0	-2 652	21
Makstud ettevõtte tulumaks	-2 110 987	0	14
Kokku rahavood äritegevusest	30 248 632	55 914 366	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-30 683 389	-14 641 866	7,8
Laekunud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade müügist	3 263 669	398 080	7
Laekunud dividendid	2 117 919	1 556 051	6
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-25 301 801	-12 687 735	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Makstud dividendid	-5 739 225	-10 000 000	14,22
Muud väljamaksud finantseerimistegevusest	-27 583 544	0	
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-33 322 769	-10 000 000	
Kokku rahavood	-28 375 938	33 226 631	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	38 787 553	5 560 922	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-28 375 938	33 226 631	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	10 411 615	38 787 553	

Omakapitali muutuste aruanne

(eurodes)

				Kokku
	Aksiakapital nimiväärtuses	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum (kahjum)	
31.12.2016	28 335 177	2 834 034	100 493 326	131 662 537
Aruandeaasta kasum (kahjum)	0	0	33 676 704	33 676 704
Väljakuulutatud dividendid	0	0	-10 000 000	-10 000 000
31.12.2017	28 335 177	2 834 034	124 170 030	155 339 241
Korrigeeritud saldo 31.12.2017	28 335 177	2 834 034	124 170 030	155 339 241
Aruandeaasta kasum (kahjum)	0	0	16 541 507	16 541 507
Väljakuulutatud dividendid	0	0	-5 739 225	-5 739 225
31.12.2018	28 335 177	2 834 034	134 972 312	166 141 523

Täiendav informatsioon omakapitali ja selle muutuste kohta on toodud lisas nr.14.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Enefit Kaevandused AS on Eesti Vabariigis registreeritud äriühing.

Enefit Kaevandused AS-i 2018. a. raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevatel arvestuspõhimõtetes.

Kasumiaruande koostamisel on kasutatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse lisa 2 toodud kasumiaruande skeemi nr. 1. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Finantsvarad

Ettevõtte on järgmised finantsvarad: raha ja ekvivalendid, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded. Finantsvarade oste ja müüke kajastatakse väärtuspäeval (s.t päeval, mil ettevõtte saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdü finantsvara üle).

Raha ja raha ekvivalendid, nõuded ostjatele ja muud nõuded (viitlaekumised, antud laenuid ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded), välja arvatud edasimüügi eesmärgil omandatud nõuded, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus tagasimaksed ning võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekavas summas. Pikaajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadava tasu õiglase väärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu, sisemise intressimäära meetodit kasutades. Edasimüügi eesmärgil soetatud nõudeid kajastatakse õiglase väärtuse meetodil.

Raha

Rahaks ja raha ekvivalentideks on loetud arvelduskontode jääke, nõudmiseni deposiite ning tähtajalisi houseid, mida on võimalik makseteks kasutada 3 kuu jooksul. Enefit Kaevandused AS-i arvelduskontod AS-is Swedbank ja AS SEB Pank kuuluvad AS Eesti Energia kontsernikonto koosseisu. Kontsernikonto kasutamise tingimustest tulenevad erisused raha ja raha ekvivalentide arvestuses on esitatud Lisas 21 Tehingud seotud osapooltega.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale euro (s.o ettevõtte arvestusvaluuta). Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja -kohustised (rahas tasutavad nõuded ja laenuid), hinnatakse bilansipäeval ümber eurodesse bilansipäeval kehtivate Euroopa Keskpannga valuutakursside alusel. Ümberhindamise tulemusena tekkinud kursikasumid ja -kahjumid esitatakse aruandeperioodi kasumiaruandes. Mitterahalisi välisvaluutas fikseeritud varasid ja kohustusi, mida ei kajastata õiglase väärtuse meetodil (nt ettemaksud, soetusmaksumuse meetodil kajastatavad varud, materiaalne ja immateriaalne põhivara), bilansipäeval ümber ei hinnata, vaid kajastatakse jätkuvalt tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakursi alusel.

Tütär- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad

Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle Enefit Kaevandused AS omab olulist mõju, kuid mida ta ei kontrolli. Üldjuhul eeldatakse olulise mõju olemasolu juhul, kui Enefit Kaevandused AS omab ettevõttes 20% kuni 50% hääleõiguslikest aktsiatest või osadest. Investeeringud sidusettevõtetesse kajastatakse Enefit Kaevandused AS-i bilansis kapitaliosaluse meetodil. Selle meetodi kohaselt võetakse investeering algselt arvele tema soetusmaksumuses, mida korrigeeritakse järgmistel perioodidel investori osalusega muutustes investeeringuobjekti omakapitalis (nii muutused sidusettevõtte kasumis/kahjumis kui muudel omakapitali kirjetel); investeeringuobjekti varade, kohustuste ja tingimuslike kohustuste ostuanalüüsis leitud õiglase väärtuse ning bilansilise väärtuse vahe elimineerimisega või amortisatsiooniga; omandamisel tekkinud firmaväärtuse võimalike allahindlustega ning omandamisel tekkinud negatiivse firmaväärtuse tuluna kajastamisega.

Omavahelistes tehingutes tekkinud realiseerumata kasumid elimineeritakse vastavalt Enefit Kaevandused AS-i osaluse suurusel. Realiseerimata kahjumid elimineeritakse samuti, välja arvatud juhul, kui kahjumi põhjuseks on vara väärtuse langus. Juhul kui Enefit Kaevandused AS-i kapitaliosaluse meetodil kajastatava sidusettevõtte kahjumid ületab sidusettevõtte bilansilist väärtust, vähendatakse investeeringu bilansilist väärtust nullini ning hinnatakse alla selliseid pikaajalisi nõudeid, mis sisuliselt moodustavad

osa investeringust. Edasisi kahjumeid kajastatakse bilansiväliselt. Juhul kui Enefit Kaevandused AS on garanteerinud või kohustatud rahuldama sidusettevõtte kohustusi, kajastatakse bilansis nii vastavat kohustust kui kapitaliosaluse meetodi kahjumit. Muid nõudeid sidusettevõtte vastu hinnatakse vastavalt nõude laekumise tõenäosusele.

Osalust omandatud sidusettevõtte varades ja kohustustes ning omandamisel tekkinud firmaväärtust kajastatakse bilansis netosummana real „Sidusettevõtete aktsiad või osad“.

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas on indikatsioone, et investeringu kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse. Kui selliseid indikatsioone esineb, viiakse läbi vara väärtuse test. Investeeringu kaetava väärtuse määramisel lähtutakse lõigus „Varade väärtuse langus“ kirjeldatud põhimõtetest.

Sidusettevõtted, mis vastavad müügioteel põhivara kriteeriumitele (st. väga tõenäoliselt müüakse 12 kuu jooksul), kajastatakse järgnevalt: - sidusettevõtted kajastatakse kirjel „Müügioteel põhivarad“ kas nende õiglasel väärtuses, millest on maha arvatud müügikulused, või bilansilises väärtuses, olenevalt kumb on madalam.

Äriühendused ühise kontrolli all olevate ettevõtete vahel

Ühise kontrolli all olevate ettevõtete vahel toimunud äriühendusi kajastatakse korrigeeritud ostumeetodil, mille kohaselt kajastatakse omandatud osalust teises ettevõttes omandatud netovara bilansilises väärtuses (st. nagu omandatud varad ja kohustused olid kajastatud omandatud ettevõtte bilansis) ning omandatud osaluse soetusmaksumuse ja omandatud netovara bilansilise väärtuse vahe kajastatakse omandava ettevõtte omakapitali vähenemise või suurenemisena.

Nõuded ja ettemaksud

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse Enefit Kaevandused AS-i tavapärase äritegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid, v.a nõudeid teiste Eesti Energia kontserni ettevõtete ja sidusettevõtte vastu. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o. nominaalväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused). Nõuete allahindlust kajastatakse, kui esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et kõik nõuete summad ei laeku vastavalt nõuete esialgsetele lepingutingimustele. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtaegadest mittekinnipidamine. Individuaalselt oluliste nõuete väärtuse langust (st. vajadust allahindluseks) hinnatakse iga ostja kohta eraldi, lähtudes eeldatavasti tulevikus laekuvate summade nüüdisväärtusest. Selliste nõuete puhul, mis ei ole individuaalselt olulised ja mille suhtes ei ole otseselt teada, et nende väärtus oleks langenud, hinnatakse väärtuse langust kogumina, arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumist kajastatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisena.

Varud

Varud kajastatakse soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, kui see on varude soetusmaksumusest madalam. Lõpetamata ja valmistoodangu soetusmaksumusse lülitatakse tooraine kulud, otsesed tööjookulud ning muud otsesed ja kaudsed kulud (lähtudes tootmisseadmete normaalvõimsusest). Varude soetusmaksumusse ei lülitata laenukasutuse kulutusi. Tooraine ja materjali varude soetusmaksumus koosneb ostuhinnast, transpordikuludest ning muudest soetamisega otseselt seotud väljaminekutest. Neto realiseerimisväärtuseks loetakse eeldatavat müügihinda, mida on vähendatud nende varude müügiga seotud kulutuste võrra.

Varude soetusmaksumuse arvestuspõhimõtted

Varude kuluks kandmisel kasutatakse kaalutud keskmist soetusmaksumuse meetodit.

Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse Enefit Kaevandused AS-i majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 5 000 eurot. Hooned, ehitised, masinad, seadmed ja transpordivahendid kajastuvad põhivaradena sõltumata nende soetusmaksumusest. Materiaalne põhivara on arvele võetud soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ning soetusega otseselt seotud väljaminekutest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulereeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Võõrandatavad ja liikvideeritavad põhivarad hinnatakse vastavalt nende eeldatavate realiseerimismaksumusele. Varad, mille kasulik tööiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5 000 eurot, kasutuselevõtmise hetkel kantakse 100%-liselt kulusse. Kuludesse kantud väheväärtuslikku inventari kajastatakse bilansiväliselt.

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et ettevõtte saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärset mõõta. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Olulise lõppväärtusega varaobjektide puhul amortiseeritakse kasuliku eluea jooksul kulusse ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahelist amortiseeritavat osa. Juhul, kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine.

Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsiooninormid. 2018.a. (k.a. 2017.a.) jooksul mõnedel põhivara objektidel oli muudetud kasulik eluiga.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalset vara (arenguväljaminekud, patendid, litsentsid, kaubamärgid, tarkvara) kajastatakse bilansis siis, kui vara on ettevõtte poolt kontrollitav, tema kasutamisest saadakse tulevikus majanduslikku kasu ning vara soetusmaksumus on usaldusväärselt mõõdetav. Omandatud immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Arvele võtmise järel kajastatakse immateriaalset vara selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Immateriaalne põhivara jagatakse määratud kasuliku elueaga varaks ja määramata kasuliku elueaga varaks.

Määramata pikkusega kasuliku elueaga immateriaalset vara (äriühenduse käigus tekkinud firmaväärtus) ei amortiseerita, kuid nende väärtuse kontrollimiseks viiakse igal bilansipäeval läbi väärtuse test ning juhul kui nende kaetav väärtus osutub väiksemaks bilansilisest jääkmaksumusest, hinnatakse vara alla kaetava väärtuseni.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 5 000 eurot

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Hooned	30-40
Rajatised	12,5-40
Ülekandeseadmed	10-40
Masinad ja seadmed	2-30
Pealmaaraudtee vagunid	35
Transpordivahendid	4-20
Pealmaaraudtee vedurid	22-35
Instrumendid, tööstus- ja majandusinventar	3-10
Arvutustehnika	3-5
Muu inventar	3-5

Põhivara amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Piiramata kasutuseaga objekte (maa) ei amortiseerita.

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust, vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest või ümberklassifitseerimisel "müügiootel põhivaraks". Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ning lõppväärtuse põhjendatust.

Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto müügihind või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamise korral või olukorras, kus vara kasutamisest või müügist ei eeldata enam majanduslikku kasu. Kasum või kahjum, mis on tekkinud materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest, kajastatakse kasumiaruandes muude äritulude või muude ärikulude real.

Materiaalse põhivara objektid, mis väga tõenäoliselt müüakse lähema 12 kuu jooksul, klassifitseeritakse ümber müügiootel põhivaraks.

Määratud kasuliku elueaga immateriaalset vara amortiseeritakse lineaarsel meetodil, lähtudes vara eeldatavast kasulikust elueast.

Igal bilansipäeval hinnatakse vara amortisatsiooniperioodide ning -meetodi põhjendatust. Amortisatsioonimäärade vahemikud on immateriaalse põhivara gruppidele järgmised:

Arendusväljaminekud - 20%

Tarkvara, patendid, litsentsid, kaubamärgid ja muu immateriaalne põhivara - 20-33%

Määratud elueaga varade puhul hinnatakse vara väärtuse langust, kui on ilmnenu asjaolusid, mis viitavad võimalikule väärtuse langusele.

Varade väärtuse langus

Määramata kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade (s.h firmaväärtus) puhul kontrollitakse kord aastas vara väärtuse langust, võrreldes vara bilansilist maksumust kaetava väärtusega.

Piiramata kasutuseaga materiaalse põhivara (maa) ning amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada (cash generating unit).

Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud (v.a firmaväärtus, mille allahindlusi ei tühistata). Kui väärtuse testi tulemusena selgub, et vara või varade grupi (raha genereeriva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes põhivara allahindluse kulu vähendamisena.

Rendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule.

Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul tekkepõhiselt kasumiaruandes kuluna.

Enefit Kaevandused AS kui rentnik

Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksud jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustuse jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustuse jääkväärtuse suhtes sama.

Kapitalirenti tingimustel renditud varad amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem.

Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

Enefit Kaevandused AS kui rendileandja

Kapitalirenti alusel väljarenditud vara kajastatakse bilansis nõudena kapitalirenti tehtud netoinvesteeringu summas (võrdub saadaolevate rendimaksete nüüdisväärtusega, pluss renditava vara garanteerimata jääkväärtus rendiperioodi lõpuks). Rentnikult saadavad rendimaksud jagatakse kapitalirendinõude põhiosa tagasimakseteks ja finantstuluks. Finantstulu jagatakse rendiperioodile arvestusega, et rendileandja tuluse määr on igal ajahetkel kapitalirenti netoinvesteeringu jäägi suhtes sama. Rendilepingute sõlmimisega kaasnevad esmased otsekulutused (komisjonitasud ja notaritasud), mis jäävad rendileandja kanda, võetakse arvesse rendi sisemise intressimäära ja kapitalirendinõude arvestusel ning kajastatakse tulu vähendusena rendiperioodi jooksul.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt põhivaraga.

Finantskohustised

Kõik finantskohustused (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad, väljastatud võlakirjad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (v.a edasimüügi eesmärgil soetatud finantskohustused ning negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumentid, mida kajastatakse nende õiglasest väärtusest).

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglasest väärtusest (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustustelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või ettevõtte pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva.

Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldistena kajastatakse bilansis tõenäolisi kohustusi, mis on avaldunud enne bilansikuupäeva toimunud sündmuste tagajärjel ning mille realiseerumise aeg ja summa pole kindlad.

Eraldiste kajastamisel lähtutakse juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta, kasutades vajadusel ekspertide abi. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolele.

Aruandeaasta lõpu seisuga viiakse läbi eraldiste inventuur, mille käigus hinnatakse vajadust uute eraldiste moodustamiseks ja varem moodustatud eraldiste ümberhindamiseks, lähtudes bilansipäevaks selgunud asjaoludest ja võimalikest arengutsenaariumitest. Eraldiste moodustamise ja ümberhindamisega seotud kulu kajastatakse ärikuludes.

Kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui aasta jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses.

Pikaajalistele eraldistele arvestatud intressid kajastatakse kasumiaruandes intressikuludes.

Eraldisi kasutatakse ainult nende kulutuste katmiseks, mille jaoks need olid moodustatud.

Tervisekahjustuste hüvitamise eraldis

Kuna Enefit Kaevandused AS-il lasub kohustus kompenseerida oma endistele töötajatele tööandja süül saadud tervisekahjustused, on moodustatud nimetatud kulutuste katmiseks vastav eraldis. Eraldise hindamisel on arvestatud kohustusi, kohtuotsuseid ja statistilist eeldatavat eluiga.

Keskonnakaitsete kulude ja mäetööde peatamise eraldised

Keskonnakaitsete kulude ja mäetööde peatamise eraldised on moodustatud Enefit Kaevandused AS-i tegevuse käigus keskkonnale tekitatud kahju kõrvaldamiseks. Keskonnakaitsete kulude eraldised on moodustatud pinnase puhastamiseks ning kaevandatud maa-alade rekultiveerimiseks, pinnase- ja põhjavee ning veevarustuse taastamiseks, jäätmeväljade sulgemiseks ja jäätmete utiliseerimiseks. Keskonnakaitsete kulude eraldiste määramiseks on kasutatud ekspertide hinnanguid ning keskkonnakaitsete tööde teostamisel saadud kogemusi.

Kaevanduste ja karjäärade sulgemise eraldistes on muuhulgas arvestatud järgmisi kulutusi:

- kaevandatud maa-ala rekultiveerimine;
- kaeveõõnte likvideerimine;
- kaevandamise tegevuse tagajärjel rikutud veevarustuse taastamine;
- aherainepuistangute rekultiveerimine.

Töötajate koondamisega kaasnevaid kulutusi võetakse eraldistes arvele ainult juhul, kui ettevõtte on avalikustanud restruktureerimiskava, milles on muuhulgas kirjeldatud kavaga kaasnevaid kulutusi ning eelseisvaid muudatusi töötajate arvus.

Muud võimalikud või eksisteerivad kohustused, mille realiseerumine ei ole tõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurus ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, on avalikustatud aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimise laekumine on praktiliselt kindel ning sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud. Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Sihtfinantseerimine võetakse arvele saadud või saadava vara õiglasel väärtuses. Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse kasumiaruandes „Muu äritulu“ kirjel.

Tegevuse sihtfinantseerimine, kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimise laekumine on praktiliselt kindel ning sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud. Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Sihtfinantseerimine võetakse arvele saadud või saadava vara õiglasel väärtuses. Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse kasumiaruandes „Muu äritulu“ kirjel. Varade sihtfinantseerimise korral võetakse sihtfinantseerimise abil soetatud vara bilansis arvele tema netosoetusmaksumus, millest on maha arvatud varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa; tasuta saadud vara soetusmaksumus on null. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse tema kasuliku eluea jooksul.

Kohustuslik reservkapital

Vastavalt äriseadustikule on moodustatud kohustuslik reservkapital. Reservkapital moodustatakse iga-aastasest puhaskasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

Tulud

Müügituluks on loetud põhiosas põlevkivi müüki, põlevkivi tootmisvõimekuse hoidmise teenust ning põlevkivi ladustamise ning realiseerimisega seonduvate kaupade ja teenuste müüki, s.h. nende materjalide ja teenuste müüki, mis kaasnevad põlevkivi tootmisega (killustik, metsamaterjal).

Tulu kaupade müügist kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtuses, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle müüjalt ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline.

Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel. Tulu põlevkivi tootmisvõimekuse hoidmise teenuse eest kajastatakse vastavalt klientidega sõlmitud müügilepingutele.

Muud tulud on esitatud kas muude ärituludena (seotud äritegevuse või materiaalsete põhivaradega) või finantstuludena (seotud investeerimis- või finantseerimistegevusega).

Intressitulu ja dividenditulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata.

Intressitulu kajastatakse kasutades vara sisemist intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellistel juhtudel arvestatakse intressitulu kassapõhiselt. Dividenditulu kajastatakse siis, kui omanikul on tekkinud seaduslik õigus nende saamiseks.

Kulud

Kulude arvestus toimub tekkepõhiselt. Aruandeperioodi kulude hulka kuuluvad perioodi jooksul realiseeritud kaupade ja teenustega seotud väljaminekud, tööjõukulud, põhivara kulum ja väärtuse langus ning mitmesugused muud ärikulud. Kulude esitamise aluseks finantskuludena on nende seotus investeerimis- või finantseerimistegevusega. Perioodikulud ei kapitaliseerita. Arenguväljaminekud kajastatakse kasumiaruandes nende tekkimise perioodil kuluna.

Maksustamine

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Alates 1.01.2015 on dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks 20/80 väljamakstavalt netosummalt. Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018.a. esimene arvesse võetav aasta.

Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustusi. Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks juhul, kui kogu jaotamata kasum makstaks välja dividendidena, on esitatud aastaaruande lisades.

Maksude arvestusel on lähtutud maksuseadustes fikseeritud maksumääradest.

Sotsiaalmaks ja arvestatud töötuskindlustusmaks kajastub kasumiaruandes koos tööjõu kuludega.

Tulumaksukulu kajastatakse kasumiaruandes muude ärikulude real.

Saastekahju hüvitise seaduse alusel arvestatud maksud, mida arvestatakse kehtestatud normide alusel saasteainete viimise eest atmosfääri, veekogudesse, põhjavette ja pinnasesse ning jäätmete keskkonda paigutamise eest, on kajastatud kasumiaruandes mitmesuguste tegevuskulude real.

Seotud osapooled

Aruande koostamisel on seotud osapoolteks loetud:

- omanikke (emaettevõtte ning emaettevõtet kontrollivad või selle üle olulist mõju omavad isikud) AS Eesti Energia;
- sidusettevõtet OÜ Orica Eesti;
- teisi samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid ettevõtteid (s.h. emaettevõtja teised tütarettevõtjad) ehk Eesti Energia kontserni kuuluvad ettevõtteid;
- tegev- ja kõrgemat juhtkonda;
- eespool loetletud isikute lähedasi pereliikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtteid

Kõik seotud osapooltega teostatud tehingutest tekkinud nõuded ja kohustused kajastatakse aruandes bilansirühmades "Muud nõuded" ja "Muud kohustused". Bilansikirjel "Eesti Energia kontserni kuuluvad ettevõtted" on kajastatud nõuded ja kohustused AS-ile Eesti Energia ja konsolideerimisgruppi kuuluvatele ettevõtjatele. Bilansikirjetel "Nõuded/kohustused sidusettevõttele" on esitatud nõuded ja kohustused OÜ-le Orica Eesti.

Seotud osapooltega teostatud tehingute mõju finantsaruannetele on esitatud raamatupidamise aastaaruande lisas 22.

Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2018	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Nõuded ostjate vastu	359 633	359 633	0	0	3
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	1 708 086	1 708 086	0	0	5
Muud nõuded	6 684	6 684	0	0	
Ettemaksed	52 271	52 271	0	0	
Nõuded ema- ja tütarettevõtetele	41 418 688	41 418 688	0	0	22
Nõuded sidusettevõtetele	2 092 599	2 092 599	0	0	22
Muud lühiajalised nõuded	7 087	7 087	0	0	
Pikaajalised finantsinvesteeringud	1 086 856	0	0	1 086 856	
Kokku nõuded ja ettemaksed	46 731 904	45 645 048	0	1 086 856	

	31.12.2017	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Nõuded ostjate vastu	67 764	67 764	0	0	3
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	1 467 384	1 467 384	0	0	5
Muud nõuded	6 684	6 684	0	0	
Ettemaksed	41 311	41 311	0	0	
Nõuded ema- ja tütarettevõtetele	16 083 330	16 083 330	0	0	22
Nõuded sidusettevõtetele	237	237	0	0	22
Muud lühiajalised nõuded	3 156	3 156	0	0	
Pikaajalised finantsinvesteeringud	1 086 856	0	0	1 086 856	
Kokku nõuded ja ettemaksed	18 756 722	17 669 866	0	1 086 856	

Real "Pikaajalised finantsinvesteeringud" on kajastatud laenuõue Lüganuse Vallavalitsuse vastu.

Nõuete osas ei ole 2018. aastal teostatud allahindlusi nii nagu ka 2017. aastal.

Lisa 3 Nõuded ostjate vastu

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Ostjatelt laekumata arved	359 633	67 764
Teenused	52 184	24 207
Materjalid	6 614	12 805
Killustik, aheraine	13 745	28 902
Elekter	1 475	1 850
Põlevkivi	285 615	0
Kokku nõuded ostjate vastu	359 633	67 764

Vt ka lisa 2.

Lisa 4 Varud

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Tooraine ja materjal	10 847 565	12 569 525
Lõpetamata toodang	2 444 417	1 327 921
Valmistoodang	35 508 696	27 073 489
Põlevkivi	35 166 303	26 843 024
Killustik	342 393	230 465
Kokku varud	48 800 678	40 970 935

Lõpetamata toodanguna on Enefit Kaevandused AS-i Narva Karjääri arvele võetud põlevkivi paljandustööd. Enefit Kaevandused AS-i valmistoodang on põlevkivi ja killustik.

Varude allahindlus ja mahakandmine 2018.a. oli 134 673 eurot (2017. a. 39 948 eurot). Vt. lisa 20.

Lisa 5 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2018		31.12.2017	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks	0	905 475	0	2 111 508
Käibemaks	1 687 482	0	1 448 857	0
Üksikisiku tulumaks	0	582 375	0	659 505
Erisoodustuse tulumaks	0	651	0	791
Sotsiaalmaks	0	1 100 419	0	1 216 737
Kohustuslik kogumispension	0	45 287	0	53 685
Töötuskindlustusmaksed	0	77 018	0	86 168
Muud maksude ettemaksed ja maksuvõlad	0	11 734 090	0	7 517 673
Ettemaksukonto jääk	20 604		18 527	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	1 708 086	14 445 315	1 467 384	11 646 067

Muude maksude maksuvõlgade real on kajastatud keskkonnamaksude võlg.
Vt. lisad 2,9, 17.

Lisa 6 Sidusettevõtjate aktsiad ja osad (eurodes)

Sidusettevõtjate aktsiad ja osad, üldine informatsioon: 2018					
Sidusettevõtja registrikood	Sidusettevõtja nimetus	Asukohamaa	Põhitegevusala	Osaluse määär (%)	
				31.12.2017	31.12.2018
10186632	Orica Eesti OÜ	Eesti	Lõhkevahendite tootmine ja müük	35	35

Sidusettevõtjate aktsiad ja osad, detailne informatsioon				
Sidusettevõtja nimetus	31.12.2017	Dividendid	Kasum(kahjum) kapitaliosaluse meetodil	31.12.2018
Orica Eesti OÜ	4 704 696	-4 210 518	2 040 493	2 534 671
Kokku sidusettevõtjate aktsiad ja osad, eelmise perioodi lõpus	4 704 696	-4 210 518	2 040 493	2 534 671

Enefit Kaevandused AS-i osalus ülaltoodud sidusettevõttes on 35% (2017. a. 35%).

2017. aastal dividende välja ei kuulutatud. 2018.a. jaanuaris kuulutati välja dividendid Orica Eesti OÜ 2016/2017 maj. a. eest summas 2 117 919 eurot ja novembris 2018 kuulutati välja dividendid 2017/2018 maj. a. eest summas 2 092 599 eurot.

Lisa 7 Materiaalsed põhivarad (eurodes)

											Kokku
	Maa	Ehitised				Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad			Lõpetamata projektid ja ettemaksed	
			Transpordi- vahendid	Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud masinad ja seadmed			Lõpetamata projektid	Ettemaksed		
31.12.2017											
Soetusmaksumus	321 767	55 693 384	37 338 634	846 814	203 910 074	242 095 522	1 979 963	2 031 365	0	2 031 365	302 122 001
Akumuleeritud kulum	0	-29 122 881	-27 306 107	-772 016	-140 074 456	-168 152 579	-1 419 998	0	0	0	-198 695 458
Jääkmaksumus	321 767	26 570 503	10 032 527	74 798	63 835 618	73 942 943	559 965	2 031 365	0	2 031 365	103 426 543
Ostud ja parendused	254	557 081	6 729 930	50 524	15 447 392	22 227 846	19 767	10 349 887	264 000	10 613 887	33 418 835
Maa ja varem kasutusel olnud ehitiste ost	254	473 148						0	0		473 402
Uute ehitiste ost, uusehitus, parendused		83 933						3 569 373	0	3 569 373	3 653 306
Muud ostud ja parendused			6 729 930	50 524	15 447 392	22 227 846	19 767	6 780 514	264 000	7 044 514	29 292 127
Amortisatsioonikulu	0	-2 234 179	-2 208 078	-37 314	-14 346 718	-16 592 110	-88 328	0	0	0	-18 914 617
Allahindlused väärtuse languse tõttu	0	-61 401	-12 300	0	-235 670	-247 970	0	0	0	0	-309 371
Müügid	0	-66 063	-271 597	0	-2 150 766	-2 422 363	-25 392	0	0	0	-2 513 818
Ümberliigitamised	0	3 635 612	628 410	0	6 386 529	7 014 939	143 007	-10 793 558	0	-10 793 558	0
Ümberliigitamised lõpetamata projektidest	0	3 635 612	628 410	0	6 386 529	7 014 939	143 007	-10 793 558	0	-10 793 558	0
31.12.2018											
Soetusmaksumus	322 021	59 575 609	41 143 991	875 300	210 273 760	252 293 051	1 790 957	1 587 694	264 000	1 851 694	315 833 332
Akumuleeritud kulum	0	-31 174 056	-26 245 099	-787 292	-141 337 375	-168 369 766	-1 181 938	0	0	0	-200 725 760
Jääkmaksumus	322 021	28 401 553	14 898 892	88 008	68 936 385	83 923 285	609 019	1 587 694	264 000	1 851 694	115 107 572

Müüdnud materiaalsed põhivarad müügihinna

	2018
Ehitised	66 063
Masinad ja seadmed	2 989 044
Transpordi- vahendid	296 384
Arvutid ja arvutisüsteemid	6
Muud masinad ja seadmed	2 692 654
Muud materiaalsed põhivarad	26 562
Kokku	3 081 669

2017. aastal müüdi materiaalset põhivara müügihinna kokku 408 709 eurot, sh.

- ehitised 43 700 eur;

- masinad ja seadmed 344 157 eur;

- muu materiaalne põhivara 20852 eur.

Lisa 8 Immateriaalsed põhivarad

(eurodes)

	Kokku	
	Muud immateriaalsed põhivarad	
31.12.2017		
Soetusmaksumus	689 041	689 041
Akumuleeritud kulum	-167 522	-167 522
Jääkmaksumus	521 519	521 519
Amortisatsioonikulu	-27 651	-27 651
31.12.2018		
Soetusmaksumus	689 041	689 041
Akumuleeritud kulum	-195 173	-195 173
Jääkmaksumus	493 868	493 868

Lisa 9 Võlad ja ettemaksud

(eurodes)

	31.12.2018	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	17 682 909	17 682 909	10
Võlad töövõtjatele	7 215 404	7 215 404	11
Maksuvõlad	14 445 315	14 445 315	5
Muud võlad	65 000	65 000	
Saadud ettemaksud	279 231	279 231	
Võlad ema- ja tütarettevõtetele	2 220 104	2 220 104	22
Võlad sidusettevõtetele	1 294 220	1 294 220	22
Kokku võlad ja ettemaksud	43 202 183	43 202 183	
	31.12.2017	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	14 668 728	14 668 728	10
Võlad töövõtjatele	7 772 129	7 772 129	11
Maksuvõlad	11 646 067	11 646 067	5
Muud võlad	67 000	67 000	
Saadud ettemaksud	11 682	11 682	
Võlad ema- ja tütarettevõtetele	2 099 136	2 099 136	22
Võlad sidusettevõtetele	1 553 050	1 553 050	22
Kokku võlad ja ettemaksud	37 817 792	37 817 792	

Lisa 10 Võlad tarnijatele

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Materjalid ja varuosad	4 129 548	4 305 567
Kütus	5 340 423	4 887 658
Põhivara	7 018 841	4 283 395
Teenused	1 091 773	1 079 920
Elekter, soojus	102 324	112 188
Kokku võlad tarnijatele	17 682 909	14 668 728

Vt. ka lisa 9.

Lisa 11 Võlad töövõtjatele

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Töötasude kohustis	2 540 770	2 620 804
Puhkusetasude kohustis	1 786 899	2 086 334
Deklareerimata maksud ja kinnipidamised töötasust	1 684 390	1 731 407
Reserveeritud preemiad ja toetused	1 203 345	1 333 584
Kokku võlad töövõtjatele	7 215 404	7 772 129

Vt. ka lisa 9.

Lisa 12 Eraldised

(eurodes)

	31.12.2017	Moodustamine/ korrigeerimine	Kasutamine	Intressiarvestus	31.12.2018
Keskkonkaitseliste ja mäetööde peatamise kohustuste eraldised	10 106 329	79 288	-835 099	95 479	9 445 997
Tervisekahjuste hüvitamise eraldis	3 669 777	183 464	-350 288	52 000	3 554 953
Ettevõttepensioni eraldis	233 660	276 452	-89 324	488	421 276
Ümberõppestipendiumi eraldis	1 170	234 898	-1 170	0	234 898
Koondamiseraldis	0	1 079 478	0	0	1 079 478
Kokku eraldised	14 010 936	1 853 580	-1 275 881	147 967	14 736 602

Eraldised on 2018. aastal diskonteeritud diskontomääraga 0,15%-4,05% (2017: 0,19%-4,11%). Alates 2012. aastast kasutab Eesti Energia kontsern eraldiste diskonteerimisel perioodi keskmise diskontomäära asemel diskontomäärade kõverat. See võimaldab anda täpsemat hinnangu erinevates ajahorisontides paiknevatele eraldistele.

Keskkonkaitseskulude eraldised on moodustatud Estonia Kaevanduse perioodiks 2018-2032 aasta; Narva Karjääri 2018-2038 aasta; Aidu Karjääri 2018 aasta; Viru Kaevanduse 2020 aasta ja Logistikaettevõtte 2020 aasta. Mäetööde peatamise eraldised on moodustatud Estonia kaevanduse 2032 ja Narva karjääril perioodiks 2038 aasta.

Tervisekahjustuste hüvitamise kulude eraldis on moodustatud vastavalt õigustatud isikute eeldatavale elueale. Pikaajalised töötajatega seotud eraldised realiseeruvad lepingutes sätestatud tähtaegade jooksul või töötajate järelejäänud eluea jooksul, mille määramise aluseks on võetud Statistikaameti andmed prognoositavate eluigade kohta vastavalt vanusele.

2018.a. keskkonnakaitseliste eraldiste arvelt olid teostatud järgmised tööd:

- kaevandamisest mõjutatud alade rekultiveerimis- ja korrastustööd;
- põhjavee alandamisega seotud kahjude likvideerimine;
- ülevoolupuuraukude puurimine ja eesvoolude korrastamine;
- puuraukude ja šurfide likvideerimine;
- settebaseinide setetest puhastamine ja korrastamine.

Lisa 13 Tingimuslikud kohustised ja varad (eurodes)

Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel täiendavalt määrata maksusumma, intressid ja trahv.

Enaettevõtte juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõttele olulise täiendava maksusumma.

Lisa 14 Aktsiakapital (eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Aktsiakapital	28 335 177	28 335 177

Enefit Kaevandused AS aktsiakapitali suuruseks aruandeaastal oli 28 335 177 eurot (2017. a. 28 335 177 eurot). Tulenevalt Äriseadustikust ja Enefit Kaevandused AS põhikirjast, on minimaalse kohustusliku reservkapitali suuruseks 2 833 518 eurot.

2018.aasta detsembris maksti välja dividende summas 5 739 225 eurot. Jaanuaris 2018.a. saadi sidusettevõttelt Orica Eesti OÜ dividende summas 2 117 919 eurot.

Saadud ja välja makstud dividendidega kaasnes neto tulumaksukulu summas 905 327 eurot.

Ettevõtte jaotamata kasum (arvestades seaduses ette nähtud kohustust kanda 1/20 aruandeaasta puhaskasumist kohustuslikku reservkapitali) seisuga 31. detsember 2018 moodustas 134 972 312 (2017. a. 124 170 030 eurot) eurot. Dividendide väljamaksmisel omanikele alates 01.01.2016. a. kaasneb tulumaksukulu 20/80 netodividendina väljamakstavalt summalt. Seega on bilansipäeva seisuga eksisteerinud jaotamata kasumist omanikele võimalik dividendidena välja maksta 107 977 850 eurot (2017. a. 99 336 024 eurot) ning dividendide väljamaksmisega kaasneks dividendide tulumaks summas 26 994 462 eurot (2017. a. 24 834 006 eurot).

Lisa 15 Müügitulu

(eurodes)

	2018	2017
Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes		
Müük Euroopa Liidu riikidele		
Eesti	191 439 833	211 986 261
Müük Euroopa Liidu riikidele, kokku	191 439 833	211 986 261
Müük väljapoole Euroopa Liidu riike		
Venemaa	0	5 296
Müük väljapoole Euroopa Liidu riike, kokku	0	5 296
Kokku müügitulu	191 439 833	211 991 557
Müügitulu tegevusalade lõikes		
Põlevkivi	188 462 222	209 547 224
Vanametalli müük	808 447	817 244
KETi teenused	214 031	433 220
Transport	465 440	296 245
Killustik	584 178	299 905
Elekter	442 452	263 511
Materjalide müük	100 658	30 510
Mäepäästeteenus	180 065	151 875
Kinnisvara ja muu vara üüri ja renditasud	87 905	98 482
Muud(s.h.teenustööd töömasinate ja transpordivahenditega)	94 435	53 341
Kokku müügitulu	191 439 833	211 991 557

Sisaldab tehinguid seotud osapooltega vt. lisa 22.

Lisa 16 Muud äritulud

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Kasum materiaalsete põhivarade müügist	567 851	403 860	7
Kasum valuutakursi muutustest	2	36	
Trahvid, viivised ja hüvitised	132 531	71 461	
Varude ülejääk	188	0	
Muud	1 010	21 041	
Kokku muud äritulud	701 582	496 398	

Sisaldab tehinguid seotud osapooltega vt. lisa 22.

Lisa 17 Kaubad, toore, materjal ja teenused (eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Tooraine ja materjal	21 872 712	21 609 757	
Energia	13 926 674	19 230 236	
Elektrienergia	13 357 247	12 228 116	
Kütus	569 427	7 002 120	
Kulud töövahenditele	26 089 824	22 425 349	
Loodusvarade kasutusmaks	18 157 982	7 493 129	5
Põhitegevuse vara hooldus, remont, muud kulud	2 993 457	3 035 921	
Müügikulud	8 446	9 563	
Keskkonnanakitselised maksud	9 457 625	10 468 447	5
Kokku kaubad, toore, materjal ja teenused	92 506 720	84 272 402	

Sisaldab tehinguid seotud osapooltega vt. lisa 22.

Lisa 18 Mitmesugused tegevuskulud (eurodes)

	2018	2017
Mitmesugused bürookulud	68 444	88 596
Uurimis- ja arengukulud	2 389 717	2 302 063
Lähetuskulud	36 829	26 857
Koolituskulud	173 516	123 609
Transpordikulud	12 501 955	12 541 727
IT kulud	1 594 975	1 558 422
Töötervishoiu ja ohutuse alased kulud	467 188	481 492
Turva- ja üldkindlustuskulud	482 793	549 128
Kommunikatsiooni- ja turunduskulud	259 375	276 650
Telekommunikatsiooni kulud	74 083	70 777
Kulud büroohoonetele, ruumidele, territooriumitele	120 929	137 220
Kokku mitmesugused tegevuskulud	18 169 804	18 156 541

Sisaldab tehinguid seotud osapooltega vt. lisa 22.

Lisa 19 Tööjõukulud

(eurodes)

	2018	2017
Palgakulu	42 169 174	42 764 707
Sotsiaalmaksud	13 553 667	13 746 192
Töötuskindlustusmaks	326 240	331 532
Kokku tööjõukulud	56 049 081	56 842 431
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	2 100	2 295

Lisa 20 Muud ärikulud

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Kahjum valuutakursi muutustest	152	0	
Trahvid, viivised ja hüvitised	1 100	8 174	
Ettevõtlusega mitteseotud kulud	15 358	17 856	
Varude allahindlus	134 252	3 027	4
Varude puudujääk	421	36 921	4
Muud	21 117	15 276	
Kokku muud ärikulud	172 400	81 254	

Lisa 21 Muud finantstulud ja -kulud

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Kasum (kahjum) valuutakursi muutustest	-87	-138	
Kasum sidusettevõtetelt kapitaliosaluse meetodil	2 040 492	2 664 164	6
Intressitulu pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt	13 363	13 635	
Intressikulud eraldistelt	-147 967	-159 160	12
Muud finantstehingutega seotud kulud	-2 441	-2 523	
Intressikulud	0	-308	
Kokku muud finantstulud ja -kulud	1 903 360	2 515 670	

Sisaldab tehinguid seotud osapooltega vt. lisa 22.

Lisa 22 Seotud osapooled (eurodes)

Aruandekohustuslase emaeettevõtja nimetus	Eesti Energia AS
Riik, kus aruandekohustuslase emaeettevõtja on registreeritud	Eesti Vabariik
Kontserni nimetus, millesse kuulub emaeettevõtja	Eesti Energia AS
Riik, kus kontserni emaeettevõtja on registreeritud	Eesti Vabariik

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

	31.12.2018		31.12.2017	
	Nõuded	Kohustised	Nõuded	Kohustised
Emaettevõtja	27 607 334	746 455	24 867	1 029 164
Sidusettevõtjad	2 092 599	1 294 220	237	1 553 050
Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtjad	13 811 354	1 473 648	16 108 197	1 069 972

Ostud ja müügid

	2018		2017	
	Ostud	Müügid	Ostud	Müügid
Emaettevõtja	6 629 340	475 126	6 625 234	357 508
Sidusettevõtjad	17 832 716	567	17 904 820	2 894
Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtjad	13 770 290	190 031 897	11 752 778	210 321 480

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2018	2017
Arvestatud tasu	368 859	347 622
Toitlustamine, majutus	1 094	6 563

Enefit Kaevandused AS-i raamatupidamise aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- omanikke (emaeettevõtte ning emaeettevõtte omanikud);
- sidusettevõtet;
- teisi samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid ettevõtteid (s.h emaeettevõtte teised tütarettevõtted);
- tegev- ja kõrgemat juhtkonda;
- eespool loetletud isikute lähedasi pereliikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtteid.

Enefit Kaevandused AS-i emaeettevõtteks on Eesti Energia AS, mis on registreeritud Eesti Vabariigis.

2017. aastal maksti Eesti Energia AS -ile välja dividende summas 10 000 000 eurot, millega kaasnes tulumaksukulu summas 2 110 987 eurot. 2018.aastal on Eesti Energia AS -ile tasutud dividende summas 5 739 225 eurot ning Orica Eesti OÜ-lt saadi 2018.a. jaanuaris dividende 2 117 919 eurot. Dividendide väljamaksmisega kaasnes neto tulumaksukulu summas 905 327 eurot (lisa 14.)

Enefit Kaevandused AS-i arvelduskontod AS-is Swedbank ja AS-is SEB Pank kuuluvad Eesti Energia AS-i kontsernikonto koosseisu.

Lisaks Enefit Kaevandused AS-ile kuuluvad kontsernikonto koosseisu kõik AS Eesti Energia tütarettevõtted. Vastavalt kontsernikonto lepingule vastutavad kontserni liikmed pangale tasumata summade eest solidaarselt. Eesti Energia AS kajastab bilansis rahaliste vahenditena kontsernikonto netosaldot ehk vabasid vahendeid. Samu vahendeid kajastatakse rahaliste vahenditena ka bilansis Eesti Energia tütarettevõtete poolt individuaalsete arvelduskontode ulatuses.

Seisuga 31.12.2018 oli Enefit Kaevandused AS-i emaeettevõtja vastu nõudeid kogusummas 27 607 334 eurot, sh arvelduskrediit 27 583 544 eurot ja muud nõuded 23 790 eurot (2017.a. arvelduskrediit ei olnud ja muud nõuded emaeettevõtjale olid summas 24 867 eurot).

Ostu- ja müügitähingud seotud osapooltega on teostatud Eesti Energia kontsernis turutingimustel.

2018. a. on ostetud emaeettevõtjalt kaupu summas 165 318 eurot (2017. a. 165 552 eurot), teenuseid summas 6 401 761 eurot (2017. a. 6 459 683 eurot) ja põhivara 62 261 eurot (2017.a. ei ostetud).

2018. a. on ostetud teistelt samasse konsolideerimisgruppi kuuluvatelt ettevõtjatelt kaupu summas 6 621 406 eurot (2017. a. 5 552 466 eurot), põhivara summas 2 358 233 eurot (2017. a. 3 123 319 eurot) ja teenuseid summas 4 790 651 eurot (2017. a. 3 076 993 eurot).

2018.a. müüdi emettevõtjale kaupu summas 336 882 eurot (2017. a. 259 641 eurot), põhivara summas 6 eurot (2017.a. 894 eurot) ja teenuseid summas 138 238 eurot (2017. a. 96 974 eurot).

2018. a. müüdi teistele samasse konsolideerimisgruppi kuuluvatele ettevõtjatele kaupu summas 187 205 026 eurot (2017. a. 209 550 939 eurot), põhivara summas 2 285 954 eurot (2017.a. 22 478 eurot) ja teenuseid summas 540 917 eurot (2017. a. 748 063 eurot).

2018.a osteti sidusettevõtelt kaupu summas 17 832 716 eurot (2017.a. 17 904 820 eurot) ja müüdi teenuseid summas 567 eurot (2017.a. 2894 eurot).

Seotud osapoolte vastu olevate nõuete osas ei ole tehtud 2017. ja 2018. aastal allahindlusi.

Vt. ka lisa 2,9,15,16,17,18.

Juhatuse liikmetega lepingu katkestamisel ettevõtte algatusel makstakse juhatuse liikmetele hüvitist 4 kuu teenistustasu ulatuses.

Lisa 23 Bilansivälised varad

Seisuga 31. detsember 2018. a. on kaevandamisele kuuluvaid põlevkivi varusid hinnanguliselt kokku kaeveväljadel 266 348 tuhat tonni (2017. a. 284 162 tuhat tonni), sh. allmaa kaeveväljal 154 106 tuhat tonni (2017.a. 166 637 tuhat tonni) ja pealmaa kaeveväljal 112 242 tuhat tonni (2017. a. 117 525 tuhat tonni).

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 25.03.2019

Enefit Kaevandused AS (registrikood: 10032389) 01.01.2018 - 31.12.2018 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MEELIS GOLDBERG	Juhatuse liige	25.03.2019
ALEKSANDR ZAHHAROV	Juhatuse liige	25.03.2019
Resolutsioon:	Kinnitan	
VALERI ABRAMOV	Juhatuse liige	25.03.2019
OLEG NIKITIN	Juhatuse liige	25.03.2019

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Enefit Kaevandused AS-i aktsionäridele

Arvamus

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Enefit Kaevandused AS i (Ettevõtte) finantsseisundit seisuga 31. detsember 2018 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finants tulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Meie poolt auditeeritud Ettevõtte raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- bilanssi seisuga 31. detsember 2018;
- kasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamus avaldamiseks.

Oleme Ettevõttest sõltumatu kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Etikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide etikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitoritegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitoritegevuse seaduse eetikanõuetele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub majandusaasta aruandes lisaks raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamus.

Raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhikonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Ettevõtte jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatab Ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Ettevõtte finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamus avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, väaresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduuri sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamus Ettevõtte sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Ettevõtte jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamus. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Ettevõtte tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab toimumud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Tiit Raimla

Vandeaudiitor, litsents nr 287

AS PricewaterhouseCoopers

Tegevusluba nr 6

Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn

25. märts 2019

Audiitorite digitaalallkirjad

Enefit Kaevandused AS (registrikood: 10032389) 01.01.2018 - 31.12.2018 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
TIIT RAIMLA	Vandeaudiitor	25.03.2019

Kasumi jaotamise ettepanek

(eurodes)

	31.12.2018
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	118 430 805
Aruandeaasta kasum (kahjum)	16 541 507
Kokku	134 972 312
Jaotamine	
Dividendideks	13 500 000
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum) peale jaotamist (katmist)	121 472 312
Kokku	134 972 312

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Põlevkivi kaevandamine ja toornafta tootmine	06101	188462222	98.44%	Jah
Jäätmete ja jääkide hulgikaubandus, taara ja pakendite kokkuost	46771	808447	0.42%	Ei
Killustiku tootmine	08122	584178	0.31%	Ei
Kauba raudteevedu	49201	465440	0.24%	Ei
Elektrienergia müük	35141	442452	0.23%	Ei
Laadungikäitlus	52241	214031	0.11%	Ei
Turvatöö, v.a avalik korrakaitse	80101	180065	0.09%	Ei
Muud kaevandamist abistavad tegevusalad	09901	94435	0.05%	Ei
Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus	68201	87905	0.05%	Ei
Spetsialiseerimata hulgikaubandus	46901	30510	0.02%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
E-posti aadress	kaevandused@energia.ee
Veebilehe aadress	energia.ee/kaevandused